

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

DARBOE I CAMARA PROTIV ITALIJE PRESUDA VIJEĆA OD 21. SRPNJA 2022. ZAHTJEVI BR. 5797/17

*Smještaj maloljetnog tražitelja azila bez pratnje
u neprikladan i prenapučen prihvatni centar za odrasle
uzrokovao je povrede članaka 8., 3. i 13. Konvencije*

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva¹ gvinejski je državljanin koji je stigavši u Italiju na improviziranom plovilu zatražio međunarodnu zaštitu tvrdeći da je maloljetnik bez pratnje. Međutim, talijanske vlasti propustile su podnositelju pružiti bilo kakvu informaciju o tome kako pokrenuti taj postupak. Ujedno, talijanske vlasti podnositelju zahtjeva izdale su zdravstvenu iskaznicu s prijavljenim datumom rođenja, sukladno kojem je podnositelj imao 17 godina, ali unatoč tome prebačen je u prihvatni centar za odrasle osobe. Prema navodima podnositelja, a koje talijanska vlada nije osporila, prihvatni centar bio je prenapučen i podkapacitiran osobljem, te bez odgovarajućih obrazovnih i rekreacijskih sadržaja. Na više od 1400 ljudi smještenih u prihvatnom centru bio je samo jedan doktor i jedna medicinska sestra, kupaonice su bile bez odgovarajućeg grijanja i tople vode. Mjesec dana nakon premještaja, talijanske vlasti provele su postupak medicinskog utvrđivanja dobi podnositelja. Upotrebom *Greulich i Pyle* metode, rendgenskim pregledom zapešća, talijanske vlasti su zaključile da je podnositelj punoljetan i da ima osamnaest godina. Sukladno navodima podnositelja, medicinski pregled izvršen je bez njegove privole, nije mu dostavljena kopija rezultata pregleda, u medicinskom izvješću nije naznačena mogućnost pogreške koja je mogla nastati primjenom predmetne metode utvrđivanja dobi, niti je bio obavješten o bilo kakvoj upravnoj ili sudskoj odluci koja je proizašla iz izvršenog pregleda. Dva mjeseca kasnije, uz pomoć punomoćnika, podnositelj je podnio zahtjev okružnom sudu radi imenovanja skrbnika i priznavanja njegovih prava koja se jamče talijanskim zakonodavstvom maloljetnim tražiteljima međunarodne zaštite. No do trenutka donošenja

¹ Presuda ESLJP u ovom predmetu, kako i naslov sugerira, odnosi se na dva podnositelja zahtjeva, g. Darboea i g. Camaru. Međutim, zahtjev g. Camare ESLJP je proglasio nedopuštenim jer je njegov pravni zastupnik izgubio kontakt s njim.

presude, ESLJP nije zaprimio informaciju o konačnom ishodu tog zahtjeva podnositelja. U međuvremenu, podnositelj je podnio zahtjev ESLJP-u zatraživši izdavanje privremene mjere sukladno pravilu 39. Poslovnika, tražeći premještaj u prihvatni centar za maloljetnike i imenovanje skrbnika. Nakon što je ESLJP odobrio privremenu mjeru, podnositelj je nakon što je četiri mjeseca proveo u prihvatnom centru za odrasle, premješten u prihvatni centar za maloljetnike.

PRIGOVORI

Pred ESLJP-om podnositelj je prigovorio postupanju talijanskih vlasti nakon što je izjavio da je maloljetan i bez pratnje te je tvrdio da je njihovo postupanje bilo protivno pravima koja se jamče člankom 3., 8. i 13. Konvencije.

OCJENA ESLJP-a

Članak 8.

Uvodno, ESLJP je istaknuo da sukladno članku 8. Konvencije država ima pozitivnu obvezu žurno razmotriti zahtjev za pružanjem međunarodne zaštite, a koja obveza je dodatno naglašena kada su u pitanju maloljetnici bez pratnje, koji u kontekstu migracija predstavljaju posebno ranjivu skupinu (*M.S.S. protiv Belgije i Grčke* [VV]², br. 30696/09, stavak 262., 21. siječnja 2011). U tom smislu, ocjena dobi podnositelja zahtjeva za pružanjem međunarodne zaštite, predstavlja prvi korak u zaštiti postupovnih i materijalnih prava djeteta jer sukladno europskim i međunarodnim propisima, zaštita prava djeteta počinje od trenutka kada neka osoba tako bude i identificirana.

Analizirajući sadržaj prigovora kojeg je podnositelj istaknuo u svom zahtjevu, ESLJP je uočio da se on odnosio na propust talijanskih vlasti da poduzmu potrebne mjere koje bi ga zaštitile kao maloljetnika bez pratnje te mu osigurali sva potrebna postupovna jamstva u okviru postupka utvrđivanja njegove dobi. ESLJP je pritom posebno naglasio da nije njegov zadatak špekulirati o tome je li podnositelj zahtjeva u trenutku dolaska u Italiju bio maloljetan te je li u tom pogledu dostavio neke dokumente ili ne. Sud je prihvatio činjenicu da su talijanske vlasti podnositelju izdale zdravstvenu iskaznicu sukladno kojoj je podnositelj imao 17 godina, a što talijanska vlada nije osporila.

Posljedično, ESLJP je opseg svoje pravne analize u okviru članka 8. Konvencije ograničio na pitanje: Jesu li talijanske vlasti osigurale postupovne zaštitne mjere koje proizlaze iz statusa podnositelja zahtjeva kao maloljetnika bez pratnje koji traži međunarodnu zaštitu.

ESLJP je istaknuo:

- Da su talijanske vlasti podnositelju propustile pravovremeno osigurati zakonskog skrbnika ili zastupnika. Stoga, iako je usmeno izrazio želju za podnošenjem zahtjeva za dobivanjem međunarodne zaštite neposredno nakon dolaska u Italiju, zahtjev za

² Prijevod presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

imenovanjem skrbnika pred okružnim sudom uspio je podnijeti tek nakon 6 mjeseci uz pomoć punomoćnika. Predmetni propust nacionalnih vlasti spriječio ga je da pravovremeno i učinkovito podnese zahtjev za dobivanje međunarodne zaštite.

- Rendgenski pregled podnositeljevog zapešća proveden je bez da je dobio ikakve informacije o vrsti postupka procjene dobi kojem je bio podvrgnut i mogućim posljedicama. Dodatno, podnositelju nije dostavljena kopija rezultata pregleda, a u medicinskom izvješću nije naznačena mogućnost pogreške koja je mogla nastati primjenom navedene metode utvrđivanja dobi. Konačno, nije donesena nikakva sudska ili upravna mjera kojom je utvrđeno da je podnositelj punoljetan, što mu je onemogućilo podnošenje žalbe.
- Kad je konačno podnio zahtjev pred nadležnim okružnim sudom za imenovanje skrbnika i priznavanje njegovih prava kao maloljetne osobe bez pratnje, podnositelj nije dobio nikakvu povratnu informaciju o ishodu podnesenog zahtjeva.

Slijedom navedenog, ESLJP je zaključio da talijanske vlasti u ovom predmetu nisu primijenile načelo presumpcije maloljetnosti podnositelja, a koje Sud smatra suštinskim elementom zaštite prava na poštovanje privatnog života osobe bez pratnje koja izjavi da je maloljetna. Iako procjena dobi pojedinca može biti nužan korak u postupku dodjele međunarodne zaštite, radi otklanjanja sumnje o dobi pojedinca, načelo presumpcije maloljetnosti pretpostavlja da predmetnom postupku moraju biti pridodana potrebna postupovna jamstva. S obzirom da podnositelj nije uživao ni minimalna postupovna jamstva koja su u predmetno vrijeme bila predviđena kako nacionalnim pravom tako i pravom EU³, proveo je četiri mjeseca u prihvatnom centru za odrasle, a što se nužno negativno odrazilo na njegovo pravo na osobni razvoj i uspostavljanje odnosa s drugima.

Predmetni propusti pri poduzimanju potrebnih mjera mogli su se izbjeći smještajem podnositelja u specijalizirani centar ili kod udomitelja, odnosno poduzimanjem mjera koje bi u konačnici bile i u skladu s Konvencijom o pravima djeteta i temeljnim načelom postupanja u najboljem interesu djeteta.

U opisanim okolnostima, ESLJP je utvrdio da su talijanske vlasti propustile postupiti u skladu sa svojim pozitivnim obvezama temeljem članka 8. Konvencije te da je došlo do povrede podnositeljevog prava na poštovanje privatnog života.

Članak 3.

Da može doći do povrede članka 3. Konvencije zbog smještaja maloljetnika, s ili bez pratnje, u prihvatne centre, ESLJP je već više puta utvrdio u svojoj dosadašnjoj praksi (*M.H. i drugi protiv Hrvatske*, br. 15670/18 i 43115/18, stavci 183.-204., 18. studeni 2021., *R.R. i drugi protiv Mađarske* br. 36037/17, stavci 58.-65., 2. ožujka 2021.). Načelno, da bi predmet ušao u domašaj zaštite zajamčene člankom 3. Konvencije, zlostavljanje podnositelja mora doseći minimalni stupanj težine koja se procjenjuje u okviru okolnosti svakog pojedinog predmeta (*Kudla protiv Poljske* [VV], br. 30210/96, stavak 91., ECHR 2000- XI). Ipak, kad su u pitanju djeca migranti,

³ Zakonodavna uredba br.25 od 20. siječnja 2008. „Provedba EU Direktive 2005/85/CE o minimalnim standardima o postupcima u državama članicama za dodjelu i oduzimanje statusa izbjeglice“; Zakonska uredba br. 24 od 4. ožujka 2014. „Provedba Direktive 2011/36/EU o sprječavanju i borbi protiv trgovanja ljudima i zaštiti njegovih žrtava“.

iznimna ranjivost te djece predstavlja odlučujući čimbenik i ima prednost ispred razloga koji se odnose na status ilegalnog imigranta. Stoga prihvati za djecu koja traže međunarodnu zaštitu mora biti prilagođen njihovoj dobi kako bi se osiguralo da ti uvjeti ne stvaraju stres i tjeskobu djetetu koji bi mogli izazvati dodatnu traumu (*Tarakhel protiv Švicarske* [VV], 29217/12, stavci 93.-99., ECHR 2014.).

Prema utvrđenju ESLJP-a, podnositelj je iznio dovoljno dokaza⁴ koji podupiru njegovu tvrdnju da je prihvatni centar u kojem je bio smješten neprikladan za djecu. Talijanske vlasti podnositelja su u predmetni centar smjestile iako njegova tvrdnja da je maloljetan inicijalno nije bila osporena. Nakon toga je podvrgnut postupku procjene dobi koji je sukladno utvrđenju ESLJP-a proveden suprotno članku 8. Konvencije, a onda je proglašen punoljetnim te je u prihvatnom centru zadržan više od četiri mjeseca.

ESLJP prihvaća argument talijanske vlade o velikom opterećenju u kojem su se našli zbog priljeva migranata u tom trenutku, pa tako i broja maloljetnih osoba bez pratnje koji su stizali u Italiju i tražili međunarodnu zaštitu. No poteškoće koje proizlaze iz povećanog priljeva migranata i tražitelja azila ne mogu osloboditi državu članicu njezinih obveza prema članku 3. Konvencije, koji ima apsolutni karakter (*Hirsi Jamaa i drugi protiv Italije* [VV]⁵, br. 27765/09, stavak 122., ECHR 2012).

Slijedom svega navedenog, ESLJP je utvrdio da je podnositelj bio izložen nečovječnom i ponižavajućem postupanju, a što je dovelo do povrede članka 3. Konvencije.

Konačno, ESLJP je u predmetu podnositelja utvrdio i povredu članka 13. Konvencije, a u svezi s člancima 3. i 8. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

7.500 EUR na ime neimovinske štete
4.000 EUR na ime troškova i izdataka

⁴ Podnositelj je Sudu dostavio izvještaj o uvjetima koji su u relevantnom razdoblju vladali u prihvatnom centru u Coneu, u kojem je podnositelj bio smješten, a koji je sastavili nevladina organizacija Associazione Giuristi Democratici, te preliminarni upitnik koji je pripremio član parlamenta o predmetnom prihvatnom centru. Oba dokumenta bila su u skladu s navodima podnositelja o neprimjerenim uvjetima koji su vladali u prihvatnom centru.

⁵ Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#).